

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

PREDMET KURDOV I IVANOV protiv BUGARSKE

(zahtjev br. 16137/04)

PRESUDA

STRASBOURG

31. svibnja 2011.

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Ovaj prijevod financiran je uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) i ne obvezuje Sud. Za više informacije pogledajte detaljnu napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2012.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pur les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyrights/droits d'auteur à la fin du présent document

U predmetu Kurdov i Ivanov protiv Bugarske,

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u Vijeću sastavljenom od:

Nicolas Bratza, *predsjednik*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

Sverre Erik Jebens,

Päivi Hirvelä,

Ledi Bianku,

Zdravka Kalaydjieva, *suci*,

i Lawrence Early, *Tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost dana 10. svibnja 2011.,

donosi slijedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 16137/04) protiv Republike Bugarske što su ga dana 27. travnja 2004. dva bugarska državljana, g. Lyubomir Nikolaev Kurdov i g. Ivan Ivanov Ivanov („podnositelji zahtjeva „), podnijela Sudu temeljem članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositelje zahtjeva zastupao je g. T. Kasabov, odvjetnik iz Varne. Bugarsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa R. Nikolova iz Ministarstva pravosuđe.

3. Dana 12. siječnja 2009. Predsjednik odjela kojem je zahtjev dodijeljen u rad odlučio ga je komunicirati Vladi. U skladu s člankom 29. st. 1. Konvencije, odlučio je da će Vijeće istovremeno odlučivati o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelji zahtjeva rođeni su 1960. odnosno 1949. i žive u Varni.

A. Požar od 5. srpnja 1995.

5. U vrijeme nastanka činjenica, oba podnositelja zahtjeva bila su zaposlena u državnim željeznicama i radila su na kolodvoru Razdelna, blizu

Varne. G. Kurdov bio je odgovoran za održavanje i popravak vagona, dok je g. Ivanov bio jedan od njegovih podređenih.

6. Dana 5. srpnja 1995. jedan je vagon robe bio poslan iz luke u Varni nazad na kolodvor Razdelna zbog hitnog popravka. G. Kurdov je bio zadužen organizirati i nadgledati popravak. Ovlastio je g. Ivanova da zavari vagon. Kad je ovaj počeo zavarivati, podnositelji zahtjeva čuli su buku koja je dolazila iz unutrašnjosti vagona i vidjeli su kako se iz njega dimi. Otvorili su vrata vagona i ustanovili da se roba koja se u njemu nalazila zapalila. Požar je stavljen pod kontrolu intervencijom vatrogasaca koje su podnositelji pozvali na lice mjesta.

B. Upravni postupak protiv prvog podnositelja zahtjeva

7. Dana 6. srpnja 1995. službenik Ministarstva unutarnjih poslova sastavio je izvješće o počinjenju upravnog prekršaja od strane g. Kurdova. Navedeno je da je isti prekršio pravila o protupožarnoj obrani propisana naredbom br. 15 od 4. prosinca 1981. Ministarstva unutarnjih poslova (*Наредба № 15 за пожарната безопасност при извършване на огневи работи*) te da je time izazvao požar u spornom vagonu kao i uništenje djela robe koja se u njemu nalazila.

8. Odlukom (*наказателно постановление*), o kojoj je podnositelj zahtjeva obaviješten 7. srpnja 1995., šef odjela za protupožarnu obranu u prijevozu kaznio je g. Kurdova sa 150 bugarskih leva. Dio odluke koji se odnosi na utvrđenje činjenica i pravne zaključke glasilo je kako slijedi:

« Dana 5. srpnja 1995. [g. Kurdov] obavljao je rad otvorenom vatrom na vagonu br. 22668404 i time prekršio odredbe naredbe br. 15, što je izazvalo požar i uništenje dijela robe društva G. OOD, te su sporne činjenice bile protivne članku 7. [st. 2.] t. 8. [zakona o protupožarnoj obrani] kao i čl. 17. naredbe br. 15 (...) »

9. Protiv odluke je bila dopuštena žalba sudu u Varni. Međutim, podnositelj zahtjeva nije se žalio na odluku već je platio izrečenu kaznu.

C. Kazneni postupak protiv obojice podnositelja zahtjeva

10. Dana 22. svibnja odnosno 5. lipnja 1998., policija je uzela izjave obojice podnositelja zahtjeva u svezi s požarom koji se dogodio 5. srpnja 1995.

11. Dana 7. srpnja 1998. pokrenut je kazneni postupak protiv oba podnositelja zahtjeva zbog izazivanja požara iz nehaja na robu znatne vrijednosti protivno članku 331. st. 2. Kaznenog zakonika (KZ). Istragu je provodila prometna policija Varne. Podnositelji zahtjeva nisu bili obaviješteni o formalnom pokretanju kaznenog postupka protiv njih.

12. Dana 2. srpnja 1999. službenik zadužen za istragu ispitao je svjedoka. U rujnu i listopadu 2000. sakupljeno je niz dokumenata u svezi s

prijevozom robe i požarom kao i izvaci iz kaznene evidencije podnositelja zahtjeva. Nadležni službenik naredio je nekoliko tehničkih i računovodstvenih vještačenja u svrhu utvrđivanja uzroka požara i određivanja vrijednosti zapaljene robe.

13. Dana 29. studenog 2001. g. Ivanov je formalno optužen za uzrokovanje požara iz nehaja na vagonu br. 22668404 i robe koja se u njemu nalazila, a koje je predstavljao kazneno djelo u skladu s člankom 331. st. 2. toč. 2. KZ. Dana 1. prosinca 2001. g. Kurdov je također optužen za isto kazneno djelo.

14. Dana 30. studenog odnosno 1. prosinca 2001. uzeti su iskazi podnositelja zahtjeva. Dana 2. prosinca 2001. istražni policajac poslao je istražni spis državnom odvjetništvu i preporučio mu kazneni progon.

15. Nakon toga, spis predmeta dvaput je vraćen od strane tužiteljstva okružnog suda policiji radi nadopune istrage. Neodređenog datuma 2003. godine podnositelji zahtjeva, koji su bili optuženi za zapaljenje robe koja se nalazila u vagonu na kojem su vršili varenje, dovedeni su na suđenje. U obrazloženju optužnice državni je odvjetnik primijetio da su podnositelji prekršili odredbe naredbe br. 15 i internih pravila koja su bila usvojena na temelju članka 7. Zakona o protupožarnoj obrani iz 1979.

16. Dana 6. lipnja 2003. sudac izvjestitelj Okružnog suda u Varni zakazao je prvu raspravu za 30. lipnja 2003. Rasprava zakazana za 15. listopada 2003. bila je odgođena zbog odsutnosti g. Ivanova. Rasprava zakazana za 26. studenog 2003. bila je odgođena kako bi računovodstveni vještak mogao sastaviti izvještaj o vrijednosti izgorene robe.

17. Na raspravi dana 17. prosinca 2003., tužiteljstvo je promijenilo optužbe protiv podnositelja zahtjeva koji su sada bile optuženi samo za uzrokovanje požara iz nehaja (članak 331. st. 1. KZ), a ne više za požar koji je uzrokovao veću materijalnu štetu (članak 331. st. 2. toč. 2. KZ). Nakon toga, Okružni je sud utvrdio da je nastupila apsolutna zastara, te je obustavio kazneni progon. Budući da nije bilo žalbe na ovu odluku, ista je postala pravomoćna 6. siječnja 2004.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Zakon o protupožarnoj obrani iz 1979. (*Закон за противопожарната охрана*), koji je bio na snazi u mjerodavnom razdoblju

18. Prema članku 1. Zakona o protupožarnoj obrani iz 1979., koji je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica i koji je u međuvremenu ukinut, pravila protupožarne obrane imala su za cilj zaštititi od rizika vezanih uz požare državnu i privatnu imovinu, život i zdravlje građana kao i kulturno naslijeđe zemlje. Zakon je obvezivao državne vlasti i odgovorne osobe u

poduzećima (članci 3. i 4.) kao i fizičke osobe (članak 5.), koje su imale obvezu sudjelovanja u sprječavanju i gašenju požara.

19. Članak 7. tog zakona uređivao je nadležnost u pitanjima protupožarne obrane rukovodioca (*ръководители*) javnih organizama i poduzeća. Stavak 2. točka 8. istog članka nalagao je gore navedenim osobama da osiguraju poštivanje odredaba na snazi u ovom smislu.

20. Članak 17. Zakona uređivao je nadležnost organa specijaliziranih u području protupožarne obrane i rukovodioca kontroliranih organizacija u pitanjima poduzimanja preventivnih mjera i usvajanja obveznih uputa.

21. Nepoštivanje raznih pravila protupožarne obrane bilo je kažnjivo novčanom kaznom u iznosu od 5 do 200 bugarskih leva (BGL). Članak 41. Zakona propisivao je da je svaka osoba koja ne poštuje obvezne upute usvojene na temelju članka 17. Zakona bila odgovorna za kaznu od 150 bugarskih leva. Neplaćanje te kazne nije se moglo pretvoriti u kaznu lišavanja slobode.

22. Prema statističkim podacima Bugarske nacionalne banke za 1995. godinu, iznos od 5 BGL iznosio je između 0,076 i 0,070 američkih dolara (USD), dok je iznos od 200 BGL bio između 3,07 i 2,82 USD.

B. Naredba br. 15 od 4. prosinca 1981. Ministarstva unutarnjih poslova (*Наредба № 15 за пожарната безопасност при извършване на огневи работи*)

23. Naredba br. 15 od 4. prosinca 1981., koja je u međuvremenu ukinuta, bila je proglašena od strane ministra unutarnjih poslova na temelju članka 6. Zakona o protupožarnoj obrani. Isti je ovlastio ovaj organ na provođenje potrebnih mjera u svrhu provedbe dotičnog zakona te je sadržavao konkretne mjere protupožarne obrane koje su morale biti poduzete od strane odgovorne osobe u društvu kao i ostalih zaposlenika u slučaju rada zavarivanjem ili drugih radova s otvorenim plamenom.

24. Članak 17. naredbe obvezivao je osobe koje imaju obavljati takve poslove da uklone sve zapaljive materijale na određenu udaljenost prije početka radova i da osiguraju adekvatnu ventilaciju u slučaju otpuštanja zapaljivih plinova.

25. Stavak 4. prijelaznih odredbi naredbe propisivao je da su osobe koje nisu poštovale njezine odredbe podložne upravnim sankcijama propisanim Zakonom o protupožarnoj obrani (vidi st. 21. gore).

C. Kazneni zakon

26. Uzrokovanje požara u kojem se oštetiti tuđa imovina kažnjivo je kaznom zatvora do tri godine (članak 331. st. 1 KZ).

27. Ukoliko je nehajno uzrokovan požar prouzrokovao znatnu materijalnu štetu ili smrt, njegov počinitelj može biti kažnjen kaznom

zatvora do pet godina (st. 2. istog članka, na snazi u vrijeme nastanka činjenica).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 4. STAVKA 1. PROTOKOLA BR. 7

28. Prvi podnositelj zahtjeva, g. Kurdov, žalio se na povredu načela *non bis in idem* zajamčenog člankom 4. st. 1. Protokola br. 7. koji glasi kako slijedi :

« Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku iste države za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države. »

A. Dopuštenost zahtjeva

29. Sud primjećuje da ova pritužba nije očigledno neosnovana u smislu članka 35. st. 3. a) Konvencije. Nadalje, utvrđuje kako ista nije nedopuštena ni po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenom.

B. Osnovanost zahtjeva

1. Navodi stranaka

30. Prvi podnositelj zahtjeva tvrdio je da je incident koji se dogodio 5. srpnja 1995. na kolodvoru Razdelna uzrokovao pokretanje dva odvojena postupka protiv njega. Prvo mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 150 BGL za izazivanje požara iz nehaja na vagonu i robi koja se u njemu nalazila. Iste činjenice su također bile predmetom otvaranja kaznenog postupka protiv njega za nehajno izazivanje požara.

31. Podnio je da, iako je prvi postupak po svojoj prirodi bio upravni postupak, bio je „kaznenog“ karaktera u autonomnom smislu ovog pojma u Konvenciji. Podsjetio je da se nije žalio protiv odluke o novčanoj kazni i da je ona stoga postala pravomoćna. Prema njegovom mišljenju, pokretanje kaznenog postupka na temelju istih činjenica dovelo je do povrede zabrane gonjenja dva puta za isto djelo.

32. Vlada je osporavala navode prvog podnositelja zahtjeva. Kao prvo, tvrdila je da upravni postupak u kojem je podnositelju izrečena novčana kazna nije imao karakter kaznenog progona u smislu Konvencije, budući da je jedina sankcija u okviru ovog postupka bila novčana kazna koja nije bila izrečena od strane sudskog organa.

33. Vlada je dalje navela da su upravni i kazneni postupak protiv prvog podnositelja zahtjeva imali potpuno različite ishode. Izricanje novčane kazne imalo je za cilj sankcioniranje nepoštivanja pravila o protupožarnoj obrani tijekom radova zavarivanja, a kazneni postupak pokrenut na temelju članka 331. Kaznenog zakona imao je za cilj kažnjavanje nepravilnog ponašanja koje je uzrokovalo sam požar i veliku materijalnu štetu.

34. Prema mišljenju Vlade, počinjene nepravilnosti dovele su do dva odvojena djela: upravnog prekršaja vezanog uz nepoštivanje pravila protupožarne obrane i kaznenog djela koje je sadržavalo elemente upravnog prekršaja, ali i bitan dodatni element nastanka velike materijalne štete uzrokovane požarom. Stoga nije došlo do povrede načela *non bis in idem*. Vlada je također dodala da drugi postupak nije završio osudom, budući da je kazneni postupak obustavljen zbog isteka apsolutnog zastarnog roka.

2. Ocjena Suda

35. Sud primjećuje da je požar od 5. srpnja 1995. uzrokovao otvaranje dva postupka protiv prvog podnositelja zahtjeva: prvi postupak u domaćem se pravu smatrao upravnim i rezultirao je izricanjem novčane kazne. Kazneni postupak koji se uslijedio obustavljen je zbog zastare. Sud stoga kao prvo treba razmotriti da li je prvi od ta dva postupka imao karakteristike „kaznenog“ postupka u smislu članka 4. st. 1. Protokola br. 7.

36. S tim u svezi Sud podsjeća da kvalifikacija određenog postupka u domaćem pravu nije jedini kriterij odlučan za primjenu načela *non bis in idem* u smislu članka 4. st. 1. Protokola br. 7. U protivnom bi primjena ove odredbe bila podložna isključivo ocjeni država ugovornica, što bi moglo dovesti do rezultata nespojivih s ciljem i predmetom Konvencije. Pojam „kaznenog postupka“ sadržan u tekstu članka 4. st. 1. Protokola br. 7 trebao bi se tumačiti u svjetlu općih načela primjenjivih na izraze „optužbe za kazneno djelo“ i „kazne“ koji se nalaze u članku 6. odnosno članku 7. Konvencije (*Sergey Zolotoukhin protiv Rusije* [GC], br. 14939/03, st. 52., ECHR 2009-....)

37. Prema dobro ustaljenoj praksi Suda, postojanje „optužbe za kazneno djelo“ mora se odrediti na temelju tri kriterija koja se još nazivaju i „*Engel* kriteriji“. Prvi je kvalifikacija djela u domaćem pravu, drugi je sama narav djela, a treći je stupanj težine sankcije koja je zapriječena (*Engel i ostali protiv Nizozemske*, 8. lipnja 1976., st. 82., Serija A br. 22). Drugi i treći kriteriji su alternativni, a ne nužno kumulativni. To ne znači da se ima primijeniti kumulativni pristup ukoliko odvojena analiza svakog od kriterija ne dovodi do jasnog zaključka glede postojanja optužbe kaznene naravi (*Jussila protiv Finske* [GC], br. 73053/01, st. 30-31, ECHR 2006-XIV, i *Ezeh i Connors protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 39665/98 i 40086/98, st. 82-86, ECHR 2003-X).

38. U svezi s činjenicama konkretnog slučaja, glede prvog od „*Engel* kriterija“ Sud primjećuje da nije sporno da je prema domaćem pravu

postupak u okviru kojeg je g. Kurdovu izrečena novčana kazna od 150 BGL potpadao u područje upravnog prava. Međutim, to je samo polazna točka za analizu Suda, koji će nadalje uzeti u obzir narav počinjenog djela kao i vrstu i težinu izrečene sankcije.

39. Što se tiče drugog kriterija, onog naravi počinjenog djela, Sud je uvijek uzimao u obzir krug osoba na koje se odnosi povrijeđeno pravilo, vrstu i narav zaštićenih interesa kao i postojanje ciljeva odvratanja i suzbijanja (*Kadubec protiv Slovenije*, 2. rujna 1998., st. 52., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VI ; *Lauko protiv Slovačke*, 2. rujna 1998., st. 58., *Reports* 1998-VI ; *Ezeh i Connors*, prethodno citirano, st. 103-105 ; *Sergey Zolotoukhin*, prethodno citirano, st. 55., i *Tsonyo Tsonev protiv Bugarske* (br. 2), br. 2376/03, st. 49., 14. siječnja 2010.).

40. Sud smatra da izricanje novčane kazne, bez obzira koliko malen bio njezin iznos, nužno ima za cilj odvratanje od i suzbijanje počinjenja sličnih djela. Ovo je također bio cilj upravne sankcije izrečene podnositelju zahtjeva u ovom predmetu. Međutim, Sud ne smatra ovu činjenicu odlučujućim elementom koji bi doveo do zaključka da se radi o „kaznenoj“ naravi počinjenog djela.

41. Sud primjećuje da je sankcija u pitanju izrečena zbog nepoštivanja članka 7. st. 2. toč. 8. Zakona o protupožarnoj obrani i članka 17. naredbe br. 15 Ministarstva unutarnjih poslova (vidi st. 8. gore). Iako je zakon o protupožarnoj obrani bio općeg karaktera, odredba na kojoj se temeljila dotična sankcija bila je usmjerena k specifičnom krugu osoba – rukovodioce javnih organizama i poduzeće koji su imali obvezu poduzeti potrebne korake u svrhu osiguranja poštivanja pravila o protupožarnoj obrani (vidi st. 19. gore). Nadalje, naredba br. 15 sadržavala je konkretne mjere protupožarne obrane koje su se morale poduzeti u okviru poduzeća u specifičnim okolnostima rada s otvorenim plamenom, kao što su radovi zavarivanja koji su po svojoj prirodi predstavljali veći rizik od požara. Što se tiče članka 17. naredbe, isti je propisivao prethodno uklanjanje bilo kakvog zapaljivog materijala izvan određenog perimetra sigurnosti kao i mjere prikladne ventilacije prije početka radova zavarivanjem (vidi st. 24. gore).

42. Treba naglasiti da je u vrijeme nastanka činjenica g. Kurdov bio odgovoran za održavanje i popravak vagona na kolodvoru Razdelna (vidi st. 5. gore). U toj je kvaliteti naredio svom podređenom, g. Ivanovu, da započne zavarivanje bez prethodnog poduzimanja sigurnosnih mjera propisanih specifičnim odredbama u tom smislu. Sud primjećuje da su ovo karakteristični elementi disciplinskog prekršaja, a ne kaznenog djela.

43. Što se tiče naravi zaštićenih interesa, Sud primjećuje da su pravila o protupožarnoj obrani imala za cilj spriječiti i ograničiti širenje požara koji bi mogli uzrokovati materijalnu štetu i tjelesne povrede, kao i smrt pojedinaca. Istina je da je u nekim slučajevima zaštita interesa sprječavanja širenja požara mogla imati oblik kaznenog progona, primjerice u slučajevima

namjernog izazivanja požara ili požara koji je imao za posljedicu smrt pojedinca. Međutim, prema mišljenju Suda, nepoštivanje pravila sigurnosti protupožarne obrane ne mora se u svakom slučaju kazneno goniti. Takvo ponašanje također može imati za posljedicu disciplinske ili upravne sankcije, odnosno građanskopravnu odgovornost pojedinaca..

44. Što se tiče trećeg od „*Engel* kriterija“, odnosno težine nametnute sankcije, Sud primjećuje da Zakon o protupožarnoj obrani predviđa jednu jedinu vrstu sankcije, i to novčanu kaznu u iznosu od 5 do 200 BGL (vidi st. 21. gore). Iako je istina da brojne zemlje koriste novčanu kaznu u okviru kaznenopravnog progona, ipak je lišenje slobode *par excellence* primjer kaznenopravne sankcije (*Sergey Zolotoukhin*, prethodno citirano, st. 56.). U tom smislu mora se naglasiti da takva sankcija podnositelju zahtjeva u ovom konkretnom upravnom postupku nije mogla biti nametnuta. Treba također spomenuti da je u vrijeme nastanka spornih činjenica maksimalni iznos novčane kazne koja se mogla izreći u okviru Zakona o protupožarnoj obrani iznosio otprilike 3,07 američka dolara (vidi st. 22. gore) te da se propuštanje plaćanja te kazne nije moglo pretvoriti u kaznu lišavanja slobode (vidi st. 21. *in fine* gore). Stoga Sud smatra da težina izrečene sankcije nije bila takva da bi dala čitavom postupku kaznenopravni karakter potreban za primjenu načela *non bis in idem*.

45. Imajući na umu sve ove elemente, Sud smatra da upravni postupak u kojem je prvom podnositelju zahtjeva, g. Kurdovu, izrečena novčana kazna u iznosu od 150 BGL nije ispunjavao potrebne kriterije kako bi predstavljao „optužbu za kazneno djelo“ Iz tog razloga, pokretanje kaznenog postupka protiv istog podnositelja zahtjeva nakon izricanja ove kazne nije povrijedilo načelo *non bis in idem*.

46. Stoga nije došlo do povrede članka 4. st. 1 Protokola br. 7.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1 KONVENCIJE

47. Podnositelji zahtjeva žalili se na pretjeranu duljinu kaznenog postupka protiv njih. U tom su se smislu pozvali na članak 6. st. 1. Konvencije, koji u bitnom dijelu glasi kako slijedi:

« (...) u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da (...) sud (...) u razumnom roku ispita njegov slučaj. »

48. Vlada je navela da je postupak protiv podnositelja zahtjeva započet danom podizanja optužnice, dakle 29. studenog 2001. odnosno 1. prosinca 2001. Kazneni postupak bio je relativno složen i nadležne su vlasti bez nepotrebnog odugovlačenja poduzele brojne istražne korake.

49. U svom su zahtjevu podnositelji istakli da je datum početka kaznenog postupka protiv njih bio datum formalnog otvaranja istrage u njihovom slučaju, dakle 7. srpnja 1998. U svojim su očitovanjima o dopuštenosti i osnovanosti predmeta naveli da su njihove prve izjave

policiji, date 22. svibnja odnosno 5. lipnja 1998. predstavljale datum početka postupka. S druge strane, u pismu od 30. svibnja 2006., odvjetnik podnositelja zahtjeva pojasnio je da su njegovi klijenti saznali za pokretanje kaznenog zahtjeva protiv njih tek 29. studenog odnosno 1. prosinca 2001. kada su i formalno optuženi za uzrokovanje požara u vagonu br. 22668404. Postupak je završen nekoliko godina kasnije, a predmet je razmatrala samo jedna sudska instanica. Do najvećeg kašnjenja došlo je tijekom preliminarne istrage iz razloga što je spis predmeta dvaput vraćan policiji radi provođenja dodatnih istražnih radnji.

Dopuštenost

50. Sud podsjeća da u kaznenim postupcima razdoblje koje se razmatra u predmetima duljine postupka počinje teći kada je pojedinac „optužen“ za kazneno djelo. Također podsjeća da se „optužba“ u smislu članka 6. st. 1. Konvencije može definirati „kao formalna obavijest od strane nadležnih vlasti o optužbi za počinjenje nekog kaznenog djela“, što također odgovara pojmu „značajnog utjecaja na situaciju“ osumnjičenog (*Eckle protiv Njemačke*, 15. srpnja 1982., st. 73., Serija A br. 51). Sud je također našao da pojam „optužbe“ u određenim slučajevima može imati oblik neke druge mjere, koja implicira takvu krivnju i koja također „znatno utječe na situaciju“ osumnjičenog (*Foti i ostali protiv Italije*, 10. prosinca 1982., st. 52., Serija A br. 56), kao što je primjerice davanje izjave polici prije formalne optužbe osumnjičenog (*Howarth protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 38081/97, st. 8, 9 i 20, 21. rujna 2000.; *Yankov i Manchev protiv Bugarske*, br. 27207/04 i 15614/05, st. 9, 10 i 24, 22. listopada 2009.; *Stefanov i Yurukov protiv Bugarske*, br. 25382/04, st. 4, 5 i 14, 1. travnja 2010.).

51. U ovom slučaju, Sud primjećuje da je među strankama sporno od kojeg se datuma treba računati duljina postupka: podnositelji zahtjeva smatraju da bi se trebao uzeti u obzir datum njihove prve izjave policiji, a Vlada smatra da to trebaju biti datumi podizanja optužnica.

52. Sud primjećuje da su podnositelji zahtjeva dali izjave policiji o požaru i njegovim uzrocima dana 22. svibnja odnosno i 5. lipnja 1998. Kazneni progon započeo je u srpnju 1998. dok su optužnice protiv njih za uzrokovanje požara iz nehaja u vagonu br. 22668404 podignute 29. studenog odnosno 1. prosinca 2001. (vidi st. 11. *in fine* i 13. gore). No Sud nadalje primjećuje da je iz dopisa odvjetnika podnositelja zahtjeva od 30. svibnja 2006. razvidno da su njegovi klijenti saznali da je protiv njih pokrenut kazneni postupak tek u trenutku kad su bili formalno ispitani (vidi st. 49. gore). Sud ne vidi nikakve okolnosti koje bi ga dovele do zaključka da su u ovom slučaju podnositelji zahtjeva bili podvrgnuti „značajnom utjecaju na njihovu situaciju“ prije datuma podizanja formalne optužnice protiv njih. Stoga je razdoblje koje se ima uzeti u razmatranje počelo 29.

studenog 2001. s obzirom na g. Ivanova i 1. prosinca 2001. s obzirom na g. Kurdova.

53. Kazneni postupak završen je 6. siječnja 2004. kad je odluka Okružnog suda postala pravomoćna. Dakle, postupak je trajao dvije godine i mjesec dana pred jednom sudskom instancom. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovog slučaja, Sud ne smatra da je navedena duljina postupka bila nerazumna protivno članku 6. st. 1.

54. Ova je pritužba dakle očito neosnovana i mora se odbiti u skladu s člankom 35. st. 3 a) i 4. Konvencije.

III. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

55. Podnositelji zahtjeva žalili su se da nisu imali na raspolaganju učinkovito pravno sredstvo za zaštitu njihova prava na suđene u razumnom roku te da nisu mogli dobiti naknadu štete za kazneni progon protiv njih iz razloga što je isti okončan zbog zastare.

56. Uzimajući u obzir sve elemente koje posjeduje, te granice nadležnosti razmatranja navedenih pritužbi, Sud ne smatra da je došlo do povrede prava i sloboda zajamčenih Konvencijom niti Protokolima uz nju. Slijedi da je ovaj dio zahtjeva očito neosnovan i da se mora odbiti u skladu s člankom 35. st. 3. i 4. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* zahtjev dopuštenim u dijelu koji se odnosi na članak 4. st. 1 Protokola br. 7, te nedopuštenim za ostatak;
2. *Presuđuje* da nije došlo do povrede članka 4. st. 1 Protokola br. 7.

Sastavljeno na francuskom i otpravljeno u pisanom obliku dana 31. svibnja 2011. godine u skladu s pravilom 77. st. 2. i 3. Poslovnika Suda.

Lawrence Early
Tajnik

Nicolas Bratza
predsjednik

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Europskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je financiran uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prijevod ne obvezuje Sud niti je isti odgovoran za njegovu kvalitetu. Prijevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Europskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Prijevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe

pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno s naznakom autorskih prava i referencom na Zakladu za ljudska prava. Ukoliko se bilo koji dio ovog prijevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, molimo kontaktirajte publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2012. Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante publishing@echr.coe.int.